

Prva lekcija

Želje, osnovne potrebe, ljudsko dostojanstvo i ljudska prava

Imam li ja ljudsko pravo na sve što želim?

Obrazovni ciljevi	Učenici stiču nova znanja o prirodi ljudskih prava kao nužnom preduslovu koji svakom čovjeku omogućava da zadrži svoje ljudsko dostojanstvo.
Učenički zadaci	Učenici povezuju svoje želje s osnovnim potrebama i ljudskim pravima.
Sredstva	Materijal za učenike 5.1 (jedna kopija za grupu od četiri ili pet učenika). Materijal za učenike 5.2 (jedna kopija za grupu od četiri ili pet učenika).
Metode	Grupni rad, plenarni rad. Kritičko razmišljanje.

Pojmovi

Veoma je važno napraviti razliku između **želja** i **osnovnih potreba**. Osnovne potrebe ljudskih bića, koje moraju biti zadovoljene kako bi čovjek mogao dostojanstveno živjeti, mogu se smatrati osnovom za formuliranje ljudskih prava.

Ova lekcija omogućava izradu postera i konceptualno razmišljanje kao dodatne aktivnosti.

Lekcija

Kao uvod u lekciju, nastavnik govori učenicima kako će čas biti organizovan, ali ne bi trebao ulaziti u detalje o glavnoj temi. Učenici počinju pitajući sami sebe i jedni druge o svojim željama i potrebama – kasnije će saznati da mnoge od njih predstavljaju ljudska prava. Nakon uvoda (ne duže od minute ili dvije) učenici se dijele u male grupe po četvero ili petero te dobiju zadatke u dvije faze. Nastavnik prvo objašnjava prvi zadatak te individualno objašnjava sljedeći korak svakoj grupi kada završe. Na taj način se potiče brže učenje.

- **Prvi zadatak:** Materijal za učenike 5.1, Želje, potrebe i prava. Grupa pravi listu svojih „materijalnih“ želja (na primjer, „dobar obrok“) u lijevoj koloni tabele i dodaju minimalno tri „nematerijalne“ želje (na primjer „biti voljen“). Zatim razmišljaju o potrebama koje predstavljaju ove želje i dodaju ih u srednju kolonu.
- **Drugi zadatak:** Nastavnik zatim daje onim grupama koje su završile prvi zadatak kopiju materijala 5.2, Popis ljudskih prava, i kaže im da zapišu odgovarajuća prava u zadnju kolonu (na primjer, „pravo na hranu“, „zaštita od diskriminacije“).
- **Treći zadatak:** Grupe koje su brzo završile bi trebale početi razmišljati o izradi postera o ljudskim pravima, birajući jednu potrebu i odgovarajuće pravo. Učenici bi trebali raspravljati o sadržaju datog koncepta, te ga također sagledati s umjetničkog stajališta, a zatim izraditi predloženu radnu verziju.

Nakon što grupe završe rad, nastavnik sakuplja sve učeničke ideje na tabli i to tako što prvo crta tabelu sa tri kolone, a potom traži od predstavnika svake grupe da iziđe i upiše po jednu želju, potrebu i pravo. To se nastavlja sve dok se na tabli ne kompletira lista od po deset želja, potreba i prava (ako je moguće koristite stalak s papirom, jer se papiri onda mogu postaviti na zidove učionice kako bi se grupe mogle podsjetiti na svoju raspravu).

Sada nastavnik vodi kratku plenarnu raspravu koristeći sljedeće ideje:

- „Saznali ste da vaše želje i potrebe odgovaraju idejama Konvencije o ljudskim pravima. To zahtijeva objašnjenje!”
- „Neka prava iz konvencije niko od vas nije spomenuo. Možda nisu važna ili su možda sadržana u nekom drugom pravu. Koje je vaše stajalište?”
- “Pogledajte ovaj popis ljudskih prava. Šta nedostaje kada razmišljate o tome što vam treba da biste živjeli dostojanstvenim životom ili kada mislite o tome šta drugi ljudi u drugim područjima, državama ili kontinentima trebaju? Koje biste još ljudsko pravo dodali?”

Kako bi zaključio raspravu nastavnik obavještava učenike o tome da se diljem svijeta vodi rasprava o glavnom cilju ljudskih prava. Jedan zaključak je: „Ljudska prava su potrebna kako bi svako mogao dostojanstveno živjeti.“ Nastavnik zatim od učenika traži da razmisle o alternativnim zaključcima. Ovo bi mogao biti zadatak za domaći rad. Ukoliko je moguće, kroz nekoliko sljedećih dana učenici bi trebali dodati svoje ideje na listove papira koji su postavljeni na zidovima. Na taj način se može nastaviti proces razmišljanja.

Kao dodatni zadatak, učenici mogu izraditi postere na temu ljudskih prava, uz korištenje članaka iz novina odnosno časopisa ili vlastitih crteža i slika. Oni se mogu koristiti kao ukras u učionici ili za izložbu.

Na kraju, kao sažetak, nastavnik daje kratak pregled ideja i ciljeva lekcije. Nastavnik može čak i objasniti didaktički princip svog uvodnog koncepta: to jest, početi ispitujući iskustvo i lične ideje, te završiti objašnjavajući pojam ili teoriju.